

Český svaz
ochránců přírody

Výroční zpráva 2020

Obsah

Kdo jsme	1
Členové, základní organizace a jejich aktivity	2
Vedení ČSOP	6
Legislativa	10
Rok s covidem	11
Rok orchidejí	11
Ochrana biodiverzity	12
Oživení starých odrůd ovocných dřevin	16
Pozemkové spolky	18
Veřejná sbírka Místo pro přírodu	24
Národní síť záchranných stanic	26
Veřejná sbírka Zvíře v nouzi	31
Ekologická výchova a další aktivity	32
Ekocentra ČSOP	33
Práce s dětmi a mládeží	35
Zlatý list	36
Ekologická olympiáda	37
NET4GAS Blíž přírodě	38
Uklidíme svět!	40
Živá zahrada	42
Setkání s přírodou	43
Zahraniční spolupráce	44
Lifeorchids	45
Resifarms (program Erasmus+)	45
Life ENPCL	46
Spolková činnost	48
Setkání členů a přátel ČSOP	49
Zelená karta	49
Krása našeho domova	49
Poděkování	50
Hospodaření ČSOP v roce 2020	56
Rozvaha k 31. 12. 2020	57
Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2020	59
Summary, Zusammenfassung	62

Kdo jsme

Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je spolek, jehož členy spojuje aktivní zájem o přírodu a životní prostředí. Naším posláním je ochrana a obnova přírody a krajiny, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Vznikli jsme v září roku 1979, takže v roce, o kterém pojednává tato výroční zpráva, jsme oslavili už 41. narozeniny.

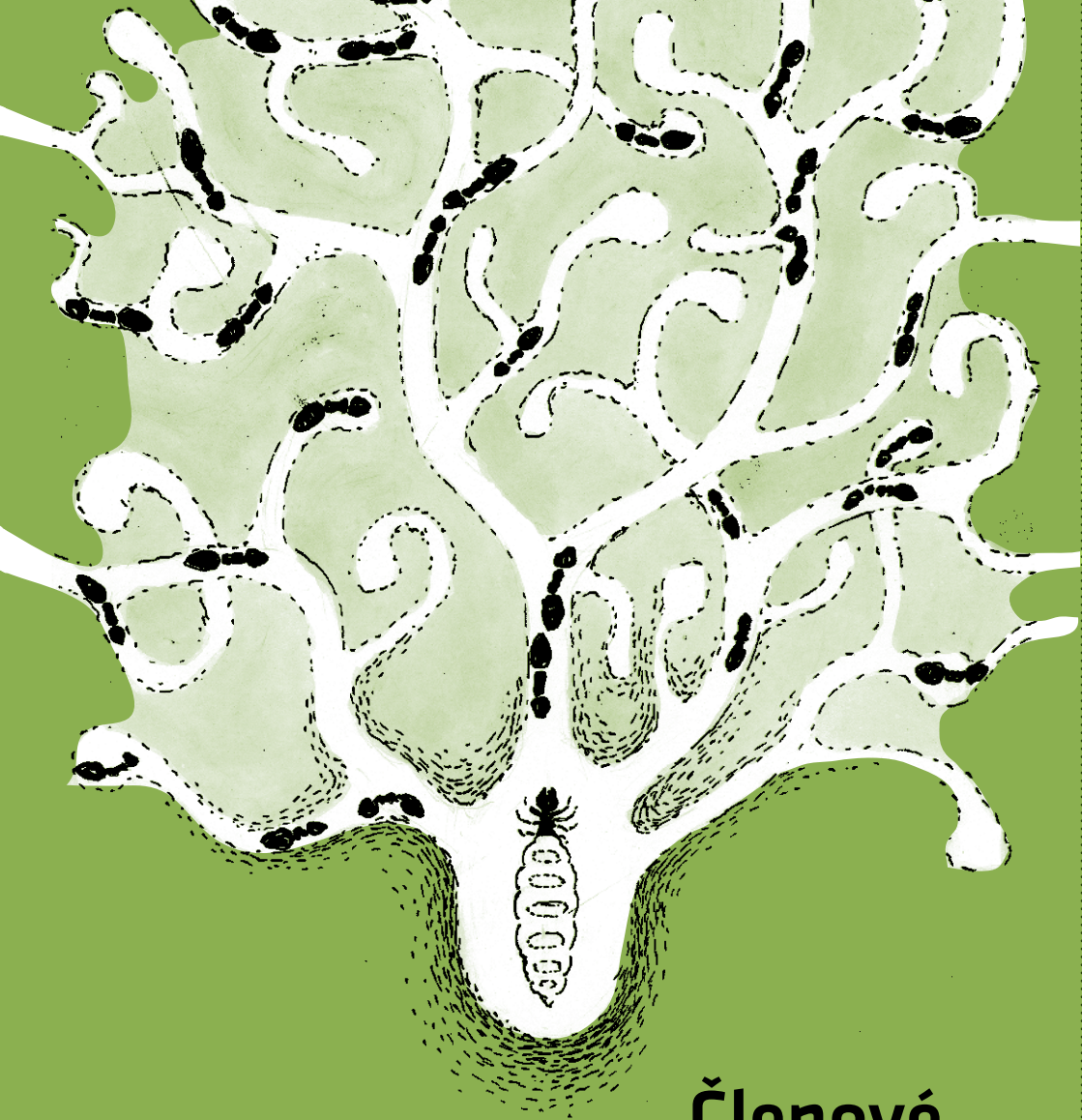
Naše činnost je rozmanitá, jedno má však společné – odehrává se především v terénu. Pečujeme o přírodně zajímavá území a představujeme je veřejnosti, provádíme přírodovědné průzkumy a mapování, prostřednictvím stovek místních projektů se snažíme o zachování druhového bohatství živočichů a rostlin nejen na území České republiky. Nedílnou součástí našeho života je výchovná práce s dětmi a mládeží. Vzděláváme ale i dospělou veřejnost. V záchranných stanicích pečujeme o zraněné a jinak handicapované živočichy a snažíme se je vrátit do přírody. Účinně chráníme přírodu tím, že se aktivně účastníme rozhodování ve správních řízeních. Podílíme se i na ochraně kulturních památek a vyvíjíme celou řadu dalších aktivit. Nemalé finanční prostředky, které na uvedené činnosti seženeme, poskytujeme i jiným neziskovým organizacím.

Od většiny obdobně zaměřených organizací se odlišujeme tím, že těžištěm naší činnosti je práce dobrovolníků sdružených ve třech stovkách základních organizací, které mají vlastní právní osobnost.

Jsme členy IUCN (Světového svazu ochrany přírody) a Českého národního komitétu UNEP (Programu OSN pro životní prostředí).

Tato výroční zpráva popisuje pouze aktivity, které ČSOP v roce 2020 koordinoval celorepublikově. Nezahrnuje informace o pestré činnosti našich základních organizací a dalších organizačních složek ani aktivity regionálního či místního významu.

Členové, základní organizace a jejich aktivity

Máme mezi sebou profesionální odborníky, zkušené dobrovolníky, ale hlavně nadšence, kteří prostě „jen“ chtějí udělat něco dobrého pro přírodu.

V roce 2020 jsme řádně zaregistrovali 312 základních organizací (ZO) s celkem 4 724 členy (bez MOP), z toho bylo 6 organizací nových. V kolektivech Mladých ochránců přírody (MOP) působilo 1 353 registrovaných členů. Individuálních členů (členů registrovaných přímo u ústředí ČSOP) bylo celkem 660, z toho 25 nových. Český svaz ochránců přírody v roce 2020 registroval celkem 6 737 členů ČSOP. Dalších 7 spřátelených organizací se u nás registrovalo v rámci kolektivního členství.

Naše základní organizace jsou rozmístěny po celém území ČR, v Čechách jich je 190, na Moravě a Slezsku 122. Nejvíce, 52 jich je ve Středočeském kraji, nejméně, 8 v kraji Karlovarském.

Rozmanitou činnost ČSOP ilustruje následující tabulka, která uvádí nejčastější aktivity a počty základních organizací, které se jimi v roce 2020 zabývaly.

Péče o krajinu a památky

Údržba maloplošných chráněných území	149
Údržba ekologicky významných nechráněných území	150
Zřizování a údržba územních systémů ekologické stability	36
Údržba zeleně	150
Péče o kulturní památky	45
Okrašlovací činnost	85

Druhá ochrana

Programy ochrany biodiverzity	130
Provádění přírodovědných výzkumů	112
Péče o handicapované živočichy	43
Záchranné chovy	10
Záchranné transfery	3

Ochrana životního prostředí

Ochrana vod	90
Ochrana ovzduší	30
Problematika těžby nerostů a hornin	27
Problematika odpadů	40
Lesní hospodaření	53
Problematika dopravy	42

Zemědělství	63
Energetické úspory	20
Účast v EIA	5
Účast ve správních řízeních	58

Environmentální výchova

Systematická práce s kolektivem dětí a mládeže	72
Pořádání táborových pobytů v přírodě	79
Působení na neorganizované děti a mládež	146
Systematická práce s dětmi členů ZO	90
Pořádání kurzů, školení, seminářů v oblasti EVVO	65
Pořádání veřejně přístupných akcí a kampaní	170
Den Země	112
Uklidíme svět!	120
Provoz ekocentra, poradenského centra, infocentra	73
Provoz naučné stezky	100
Vydávání periodik	15
Vydávání ostatních/ neperiodických tiskovin	70

Ochrana společenských zvířat

Provoz útulku pro společenská zvířata	3
Ochrana zvířat proti týrání	7

Zpracováno dle údajů poskytnutých základními organizacemi během každoročních registrací.

V následující tabulce naleznete **počty základních organizací (ZO) a členů** v jednotlivých krajích České republiky v roce 2020.

	počet ZO	členů v ZO	z toho členů v MOP	členů při ÚVR	celkem členů
Hl. m. Praha	30	769	237	179	948
Jihočeský kraj	16	323	102	33	356
Jihomoravský kraj	29	384	7	68	452
Karlovarský kraj	8	153	24	18	171
Kraj Vysočina	15	340	91	25	365
Královéhradecký kraj	14	223	48	38	261
Liberecký kraj	17	361	86	24	385
Moravskoslezský kraj	30	531	66	47	578
Olomoucký kraj	19	336	40	25	361
Pardubický kraj	20	370	70	23	393
Plzeňský kraj	17	403	124	28	431
Středočeský kraj	52	1 072	234	90	1 162
Ústecký kraj	16	387	146	31	418
Zlínský kraj	29	425	78	26	451
Cizina	0	0	0	5	5
CELKEM	312	6 077	1 353	660	6 737

Vedení ČSOP

V roce 2020 pracovalo vedení ČSOP v tomto složení:

Předseda ČSOP

Libor Ambrozek (ZO ČSOP Kyjov)

Výkonný místopředseda ČSOP

Karel Kříž (ZO ČSOP Vlašim)

Předsedkyně Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP

Marie Cachová (ČSOP – Záchránná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Ústřední výkonná rada ČSOP

Josef Cach (ZO ČSOP – Záchránná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Karel Ferschmann (ZO ČSOP Radnice)

Yvonna Gaillyová (ZO ČSOP Veronica)

Daniel Horáček (36/02 ZO ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory)

Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava)

Jiří Janál (ZO ČSOP Via Hulín)

Petr Janeček (ZO ČSOP 11/11 Zvoneček)

Luděk Kostelník (ZO ČSOP – Odry 70/13)

Jiří Kučera (ZO ČSOP 11/02 Hostivice)

Milan Maršálek (01/14 ZO ČSOP „Natura quo vadis?“)

Milan Oppa (ZO ČSOP – Záchránná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Petr Orel (ZO ČSOP Nový Jičín 70/02)

Petr Pelikán (ZO ČSOP Spálené Poříčí)

Ivana Pirná (ZO ČSOP Vodolensis)

Jaroslav Podhorný (ZO ČSOP Hořepník)

Jiří Rous (ZO ČSOP Teplice – Fergunna)

Václav Somol (13/18 ZO ČSOP Silvatica)

Petra Steidlová (Český svaz ochránců přírody Morava)

Jan Svoboda (ZO ČSOP 30/02 Chodov)

Daniel Šatra (ZO ČSOP Kulíšek)

Libor Tandler (ZO ČSOP Oriolus)

Lukáš Tůma (12/12 Základní organizace Českého svazu ochránců přírody „Střední Brdy“)

Vlastislav Vlačičha (ZO ČSOP 38/02 Launensia)

Jozef Zetěk (ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice)

Petra Zíková (ZO ČSOP Křižánky – Jičín)

Ústřední kontrolní a revizní komise

Radovan Cáder (ZO ČSOP Vlašim)
Jitka Říhová (ZO ČSOP Bílé Karpaty)

Předsedové odborných komisí

Komise ochrany přírody: **Jakub Hromas**
 Komise ekologické výchovy: **Jozef Zetěk**
 Rada Národního pozemkového spolku: **Vlastislav Vlačiha**
 Rada Národní sítě záchranných stanic: **Petr Orel**

Předsednictvo ÚVR ČSOP

Sedmičlenné předsednictvo je vždy tvořené předsedou ČSOP, výkonným místopředsedou ČSOP a dále pak členy zvolenými z řad členů ÚVR ČSOP: **Yvonna Gaillyová, Jakub Hromas, Jiří Kučera, Petr Orel, Petr Pelikán.**

Kancelář ČSOP

Ústřední výkonná rada si pro profesionální zajištění základních činností ČSOP zřizuje svou Kancelář. Ta v roce 2020 pracovala v následujícím složení:

Petr Stýblo – ředitel Kanceláře, fundraiser, koordinátor PR a programu Živá zahrada
Stanislava Bartošová – zástupkyně ředitele Kanceláře pro členskou základnu, administrativní a personální zajištění Kanceláře a servis pro ÚVR, projekt Erasmus RESIFARMS
Jan Moravec – zástupce ředitele Kanceláře pro odborné programy, koordinátor projektu LIFE, programu pozemkových spolků a kampaně Místo pro přírodu, šéfredaktor časopisu Krása našeho domova
Kateřina Adámková – koordinátorka Ekocenter ČSOP, programu Blíž přírodě a kampaně Setkání s přírodou
Kateřina Burešová – administrátorka projektů Uklidme svět, uklidme Česko a projektu LIFEorchids

Radek Janoušek – zodpovědný za propagaci kampaně Uklidme svět, uklidme Česko
Martina Kišelová – koordinátorka obou veřejných sbírek a práce s dárci, projekt LIFE ENPCL
Miroslav Kubásek – zodpovědný za web kampaně Uklidme svět, uklidme Česko
Kateřina Landová (do srpna) – koordinátorka kampaně Uklidme svět, uklidme Česko
Martin Lípa – koordinátor programu Oživení starých odrůd
Petra Milerová – koordinátorka projektů do Norských fondů
Zdeňka Nezmeškalová – koordinátorka programu Národní síť záchranných stanic a kampaně Zvíře v nouzi
Kateřina Paličková – práce se členskou základnou ČSOP, registrace článků ČSOP, program Zelená karta
Kateřina Štrossová – administrátorka programu Oživení starých odrůd
Martin Třešňák – koordinátor Národního programu Ochrana biodiverzity a Naše mokřady
Eva Vadászová (do října) – administrátorka programu pozemkových spolků

Čestná rada ČSOP

Čestná rada ČSOP pomáhá rozvíjet, propagovat a prosazovat činnost a zájmy ČSOP. V roce 2020 pracovala v tomto složení:

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc. (předseda)
Mgr. Miroslav Bobek, Mgr. Jan Čížinský, prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc., Barbora Hrzánová, RNDr. Blažena Hušková, prof. Ing. Jan Jeník, CSc., prof. RNDr. Pavel Kindlmann, Ing. Čestmír Klos, Ing. Vojtěch Kodet, Mgr. Vladimír Kořen, RNDr. Jiří Kulich, RNDr. Jan Květ, Csc., doc. RNDr. Ladislav Miko, JUDr. Svatomír Mlčoch, doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D., RNDr. František Pelc, Ing. Pavel Pešout, Daniel Pitek, Ing. Stanislav Rampas, RNDr. Jitka Seitlová, PhDr. Vladimír Špidla, Ing. Jaroslav Ungerman, CSc., Ing. František Urban, JUDr. Václav Žmolík

LEGISLATIVA

V roce 2020 byla výkonnými i zákonodárnými orgány státu projednávána řada **návrhů zákonů a jiných norem, majících zásadní (vesměs destruktivní) vliv na naši přírodu a životní prostředí**. Český svaz ochránců přírody se snažil tyto procesy hlídat, podával připomínky, jednal s politiky, problémy medializoval, a to často i ve spolupráci s dalšími subjekty.

Šlo především o tyto zákony:

- rekodifikace stavebního práva
- tzv. invazivní novela zákona o ochraně přírody a krajiny
- novela liniového zákona
- novela mysliveckého zákona

Na úrovni podzákoných norem, vládních nařízení a dalších obdobných aktivit vyvíjel ČSOP na celostátní úrovni aktivitu v těchto kauzách:

- plošná aplikace rodenticidu Stutox II proti hrabošům
- tzv. protierozní vyhláška
- plánované jezy na Labi
- kanál DOL

ROK S COVIDEM

Rok 2020 byl od března významně poznamenán **pandemií způsobenou koronavirem SARS-CoV-2** a opatřeními proti jejímu šíření. To mělo dopad i na mnohé aktivity ČSOP, jejichž organizátoři museli pružně reagovat na aktuálně platná vládní opatření, např. dočasný zákaz či omezení hromadných akcí nebo vzdělávacích aktivit. **Některé i tradiční aktivity se tak v tomto roce přes veškerou snahu mohly konat pouze v omezeném rozsahu, v náhradním termínu, nebo dokonce pouze v on-line prostředí** (zmíněno i u jednotlivých aktivit).

ROK ORCHIDEJÍ

Rok 2020 vyhlásil ČSOP **Rokem orchidejí**. Jednalo se především o informační kampaň, která měla upozornit na **úbytek těchto rostlin a jejich stanovišť v Evropě**. Kampaň byla propagována formou tiskových zpráv a zpráv na sociálních sítích. Kolem tématu orchidejí byly soustředěny různé svazové aktivity. Na jaře proběhlo celkem **21 exkurzí pro veřejnost** na orchidejové lokality po celé ČR. Exkurze byly pořádány **základními organizacemi a pozemkovými spolky ČSOP**. V rámci kampaně proběhla také **výtvarná a literární soutěž** na téma orchidejí a veřejnost byla vyzvána k **pomoci orchidejovým lokalitám**, například založením vlastního pozemkového spolku, nebo formou dobrovolnických aktivit. Celá kampaň navazovala i na několikaletý **projekt LIFEorchids**, na kterém ČSOP spolupracuje s italskými partnery.

Ochrana biodiverzity

Zachování a obnova druhové rozmanitosti, péče o cenné biotopy či podpora ohrožených druhů rostlin a živočichů patří mezi základní poslání našeho Svazu. Z velké části tyto aktivity zastřešujeme **Národním programem Ochrana biodiverzity**. Jádrem tohoto programu je tradiční otevřené výběrové řízení na podporu drobných lokálních a regionálních projektů v ochraně biodiverzity. **90 organizačních článků ČSOP a dalších nevládních organizací přihlásilo v roce 2020 do tohoto řízení celkem 244 projektů**. Projekty posoudila a zhodnotila **Komise ochrany přírody ČSOP společně s odbornými garanty** jmenovanými pro jednotlivé podprogramy.

Vybraných **168 projektů** (od **74 organizací**) jsme podpořili částkou **3 948 561,55 Kč**.

Podpořené projekty se týkaly následujících **7 oborů činností**:

- Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených
- Monitoring / podrobné mapování určité lokality
- Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin
- Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů
- Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí
- Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory
- Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany

Podpořené projekty byly například zaměřeny na mapování výskytu vzácnějších druhů ptáků, obojživelníků nebo starých krajových odrůd ovocných dřevin. Kromě **mapování**, které přináší cenné informace pro ochranu přírody, byly realizovány rozmanité **podpůrné činnosti** určené **pro vybrané druhy rostlin a živočichů**. Byly tak například čištěny, opravovány a nově instalovány hnízdní podložky a budky pro dravé či zpěvné ptáky, sovy, čápy či netopýry. V období tahu obojživelníků se podařilo zabezpečit řadu úseků silnic a přenést přes ně tisíce jedinců, pro plazy byla budována líhniště atd. Důležitou součástí programu je také osvětová a propagační činnost. V rámci ní proběhly exkurze pro veřejnost na přírodně cenné lokality. Bylo také vydáno několik drobnějších osvětových tiskovin.

Realizaci programu Ochrana biodiverzity podpořily Ministerstvo životního prostředí částkou 3 000 000 Kč (rozhodnutí č. 2/20), Lesy České republiky, s.p., generální partner programu, částkou 800 000 Kč a Nadace Ivana Dejmala částkou 100 000 Kč.

Podpořené projekty v roce 2020 dle jednotlivých typů činností:

činnost	počet projektů	podpora Kč
Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených	26	405 046
Monitoring / podrobné mapování určité lokality	12	244 027
Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin	39	982 692
Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů	37	665 313
Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí	14	519 002
Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory	22	419 266,55
Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany	12	520 670
Garantské koordinační projekty	6	192 545
Celkem projektů	168	3 948 561,55

Hodnocení projektů a odborné zázemí programu Ochrana biodiverzity zajišťovali garanti jednotlivých oborů:

obor	odborný garant	obor	odborný garant
motýli	Libor Dvořák	netopýři	Daniel Horáček
vážky	Martin Waldhauser	velké šelmy	Barbora Krchňáková Telnarová
čmeláci, včely	Miroslav Pavelka	lesní byliny	Václav Somol
lesní hmyz	Ivan Horčíčko	ohrožené a chráněné nelesní byliny	Petr Karlík
hmyz	Filip Trnka	invazní druhy rostlin	Květa Morávková
raci a vodní ekosystémy	Miloš Holzer	ohrožené druhy dřevin	Karel Kříž
ryby a kruhoústí	Lubomír Hanel	krajové odrůdy ovocných dřevin	Martin Lípa
obojživelníci a mokřadní ekosystémy	Jaromír Maštera	biodiverzita okolí lidských sídel	Petr Stýblo
plazi	Blanka Mikátová	management lokalit soustavy Natura 2000	Martin Dušek
ptáci zemědělské krajiny	Daniel Křenek	propagace ochrany biodiverzity	Petr Stýblo
dravci a sovy	Libor Opluštíl		
ledňáček a skorec	Pavel Čech		
čápi a ostatní brodiví	Stanislav Chvapil		
budky pro zpěvné ptáky	Martin Třešňák		
ptáci, doupné stromy	Jaroslav Koleček		

OŽIVENÍ STARÝCH ODRŮD OVOCNÝCH DŘEVIN

Záchrana starých a krajových odrůd ovocných dřevin je jednou z tradičních aktivit ČSOP. Po mnoho let byla podprogramem v Ochráně biodiverzity. V posledních letech však ČSOP aktivity spojené se záchranou starých odrůd významně posílily.

ČSOP definoval **základní postupy**, vytvořil **metodiky**, později i **samostatný web** s databázemi starých odrůd a genofondových ploch www.stareodrudy.cz. Na tomto webu je shromážděna i dostupná **literatura** ke starým odrůdám u nás.

Program byl i v tomto roce úspěšně prezentován i na celostátní výstavě **Flóra Olomouc** jako **Zemská výstava starých odrůd ovoce**. ČSOP pokračoval také v pořádání samostatných **výstav ovoce** starých odrůd v Praze. V roce 2020 proběhlo celkem **5 výstav** třešní, slivoní,

meruněk, hrušek a jablek. Poslední z výstav proběhla ve virtuální podobě a byla představena na youtube kanálu ČSOP. Zahraniční výstavy se v roce 2020 nekonaly.

Nově se v roce 2020 uskutečnily **Pomologické dny** v areálu **Botanické zahrady na Chotobuzi v Průhonicích**. Součástí botanické zahrady je i veřejně přístupná **genofondová plocha starých odrůd ovoce**. ČSOP zde představil venkovní výstavu podzimních starých odrůd jaderovin, komentované prohlídky sadu a moštování čerstvě načesaného ovoce s praktickým výkladem.

ČSOP od roku 2011 eviduje a spravuje **sít genofondových ploch**. Zavedením genofondových ploch do centrální databáze dostupné na www.stareodrudy.cz/genofondove-plochy vzniká podklad pro veřejný registr míst, kde se lze seznámit s vlastnostmi odrůd záchran-

ných sortimentů a zajímavých mapových nálezů z území celé ČR. Síť genofondových ploch chce být účinným **doplňkem Národního programu konzervace** a využívání genetických zdrojů rostlin a agro-biodiverzity (dále jen NP GZR). Svoji pozici vidí především v zálohování genofondových kolekcí státního programu a představování odrůd veřejnosti.

Program Oživení starých odrůd kromě **Ministerstva životního prostředí** (Národní program Ochrana biodiverzity) v roce 2020 podpořilo i **Ministerstvo zemědělství**. Byly podpořeny projekty z národních dotací MZE v rámci titulů Speciálního poradenství pro rostlinnou výrobu: 9.A.b.1 Publikace doporučených odrůd, v rámci titulu 9.A.b.2 Podpora pořádání výstav pěstovaných rostlin a dále v rámci titulu 9.A.b.3 Podpora pořádání seminářů a školení ve výši 120.131,52 Kč. Na aktivity programu Oživení starých odrůd také významně přispívá **Hlavní město Praha**. V roce 2020 byl dokončen dvouletý projekt **Ovocné stromy v Praze**, podpořený částkou **380 000 Kč**. Kromě toho byly v roce 2020 zahájeny 2 nové projekty: **Staré odrůdy a pražská veřejnost** a **Péče o výsadby ovocných stromů**. Realizace těchto projektů bude probíhat do konce roku 2021. V neposlední řadě podpořila aktivity programu Oživení starých odrůd také **Městská část Praha 4**, a to dotací na ekologickou výchovu a vzdělávání ve výši **50 000 Kč**.

I v roce 2020 pokračovala spolupráce s **Nadačním fondem Sberbank CZ**, který je od roku 2019 **generálním partnerem programu Oživení starých odrůd**.

Pozemkové spolky

Myšlenka pozemkových spolků stojí na předpokladu, že nejlépe může cenné lokality či objekty ochránit rozumný vlastník. Nevládní organizace proto s vlastníky uzavírají dlouhodobé smlouvy o spolupráci, cenné lokality si pronajímají, anebo se přímo jejich vlastníky stávají. Tento způsob ochrany přírodního a kulturního dědictví je ve světě velmi rozšířen. U nás má sice také starou tradici, bohužel však násilně přerušenu. **Novodobá historie se tak datuje od poloviny 90. let.** Český svaz ochránců přírody na sebe převzal úlohu **Národního pozemkového spolku** – tedy **koordinátora a zastřešovatele** celého hnutí pozemkových spolků. Od roku 1998 v rámci jednoho ze svých národních programů pozemkové spolky podporujeme, pozemkospolkové myšlenky propagujeme a zároveň dohlížíme na zachování důvěryhodnosti pozemkospolkového hnutí v očích veřejnosti.

V čele programu stojí Rada národního pozemkového spolku.

V roce 2020 pracovala v tomto složení:

Pavel Bureš (Národní památkový ústav)

Karel Kříž (ÚVR ČSOP)

Miroslav Janík (Pozemkový spolek KOSENKA)

Martin Kludys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka)

Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria)

Jaromír Maštera (Pozemkový spolek Mokřady)

Jiří Rous (ÚVR ČSOP)

Barbora Čepelová (AOPK)

Jitka Řihová (Pozemkový spolek Čertoryje)

Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí)

Jiří Stonawski / Jana Svobodová (Lesy České republiky, s. p.)

Vlastislav Vlačiča – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Launensia)

Program je otevřený, jsou do něj tedy zapojené i neziskové subjekty mimo ČSOP.

Aktuální informace o hnutí pozemkových spolků, potřebné kontakty i veškeré dokumenty včetně podrobných zpráv o pozemkospolkovém dění najdou zájemci na webových stránkách pozemkovespolky.csop.cz. Zde uvádíme pouze nejzákladnější informace.

AKREDITACE

Jednou ze stěžejních činností programu je **akreditace pozemkových spolků**. V našem právním řádu není pojem pozemkového spolku ošetřen. Akreditace se proto snaží **zabránit jeho zneužití**. Akreditace je pro pozemkový spolek osvědčením, že **splňuje všechna určená kritéria** (existence dlouhodobých práv k pozemku, hospodaření na pozemku v zájmu ochrany přírodního a kulturního dědictví, dodržování etického kodexu pozemkových spolků) a pro jeho partnery **zárukou důvěryhodnosti**.

V roce 2020 bylo akreditováno **65 pozemkových spolků**.

Pozemkový spolek	Organizace
Pozemkový spolek Arion	Český svaz ochránců přírody Arion
Pozemkový spolek Asociace Brontosaura	Asociace Brontosaura
Pozemkový spolek Berkut	23/02 ZO ČSOP BERKUT
Pozemkový spolek Botič – Rokytky	ZO ČSOP Botič – Rokytky
Pozemkový spolek Brontosaurus Mařatice	Základní článek Hnutí Brontosaurus Mařatice
Pozemkový spolek Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice
Pozemkový spolek Cieszynianka	Český svaz ochránců přírody CIESZYNIANKA
Pozemkový spolek Čertoryje	ZO ČSOP Bílé Karpaty
Pozemkový spolek Čmelák	Čmelák – Společnost přátel přírody
Pozemkový spolek Denemark	Denemark
Pozemkový spolek Domov	ZO ČSOP Jeseník nad Odrou
Pozemkový spolek Fergunna	ZO ČSOP Teplice – FERGUNNA
Pozemkový spolek Gallinago	Pobočka ČSO na Vysočině
Pozemkový spolek Hády	ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády
Pozemkový spolek Hamerský potok	Hamerský potok, z.s.
Pozemkový spolek Hasina	ZO ČSOP Hasina Louny
Pozemkový spolek Huculové	HUCULOVÉ, z.s.
Pozemkový spolek Huslík	ZO ČSOP Polabí
Pozemkový spolek Chaloupky	ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice
Pozemkový spolek Jílové	Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy
Pozemkový spolek Kladensko	Český svaz ochránců přírody Kladensko
Pozemkový spolek Koniklec Mohelno	Pozemkový spolek Koniklec
Pozemkový spolek Koniklec Praha	01/71 ZO ČSOP KONIKLEC
Pozemkový spolek Koryta	ZO ČSOP Nový Jičín 70/02
Pozemkový spolek KOSENKA pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka	ZO ČSOP KOSENKA
Pozemkový spolek Krušnohoří	ZO ČSOP 39/02 Klíny
Pozemkový spolek Květokras	Boskovštejn – místo pro život
Pozemkový spolek Kynšpersko	Český svaz ochránců přírody Kynšpersko
Pozemkový spolek Launensia	ZO ČSOP 38/02 Launensia

Pozemkový spolek Lednice	ZO ČSOP Lednice
Pozemkový spolek Lunaria	Lunaria, z.s.
Pozemkový spolek Meluzína	Ekologické centrum Meluzína – RCAB
Pozemkový spolek Mokřady	Mokřady z. s.
Pozemkový spolek Mokřady a louky Liberecka	ZO ČSOP Armillaria
Pozemkový spolek Morava	Český svaz ochránců přírody Morava
Pozemkový spolek Mravenec	17/01 ZO ČSOP – SEV Mravenec
Pozemkový spolek Natura	ZO ČSOP 43/10 Ekochov
Pozemkový spolek Niva	Pozemkový spolek Niva
Pozemkový spolek Oslava	ZO ČSOP 62/89 Náměšťské rybníky
Pozemkový spolek Pálečský statek	Pálečský statek
Pozemkový spolek Podbeskydí	ZO 68/01 ČSOP Kunčice pod Ondřejníkem
Pozemkový spolek Pražská pastvina	ZO ČSOP Ekologická servisní organizace
Pozemkový spolek Predmost	Predmostenzis
Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka	ZO ČSOP Vlašim
Pozemkový spolek Prostějovsko	ČSOP – RS Iris
Pozemkový spolek Radnice	ZO ČSOP Radnice
Pozemkový spolek Sagittaria	Sagittaria z.s.

Pozemkový spolek Salamandr	ČSOP Salamandr
Pozemkový spolek Sázava	ZO ČSOP 06/05 Sázava
Pozemkový spolek Sedmihorské mokřady	ZO ČSOP Bukovina
Pozemkový spolek Severák	Jizersko-ještědský horský spolek
Pozemkový spolek Slavkovského lesa	ZO ČSOP Kladská
Pozemkový spolek Sorbus	Sorbus
Pozemkový spolek Sv. Blažej	Cesta z města
Pozemkový spolek Šance pro draha	VAVÁKY
Pozemkový spolek Šumava	ZO ČSOP Šumava
Velkojaroměřský pozemkový spolek	ZO ČSOP JARO Jaroměř
Pozemkový spolek Vespolek	Vespolek, pozemkový spolek
Pozemkový spolek Vladař	ZO ČSOP Alter Meles
Pozemkový spolek Východní Polabí	Český svaz ochránců přírody Smiřice
Pozemkový spolek Zamenis	Spolek Zamenis
Pozemkový spolek Zázmoníky	Sdružení pro venkov
Pozemkový spolek Zvoneček	ZO ČSOP 11/11 Zvoneček
Pozemkový spolek Žabí ráj	Muzeum přírody Český ráj
Pozemkový spolek Ždánický les	ZO ČSOP Ždánický les

INFORMACE A SETKÁVÁNÍ

Průběžné **vzdělávání** pozemkových spolků, **pomoc** pozemkovým spolkům s odbornými problémy a **vzájemnou výměnu zkušeností a informací** mezi pozemkovými spolky považujeme za stěžejní část programu.

I přes obtížnost setkávání v tomto roce se podařilo uskutečnit **pracovní setkání zástupců pozemkových spolků** začátkem října v **Bílých Karpatech**.

Stejně jako v předešlých letech, nadále jsme zajišťovali pro všechny akreditované pozemkové spolky **bezplatnou právní pomoc** při sestavování smluv, majetkových nejasnostech a dalších „pozemkospolkových“ právních problémech, i hromadné **pojištění odpovědnosti** za škody způsobené třetím osobám. Dále měly pozemkové spolky možnost **pojistit svůj majetek** v rámci **naší hromadné pojistky**. (Obě pojištění se týkají nejen pozemkových spolků, ale i všech pobočných spolků ČSOP.)

FINANČNÍ PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ

V rámci otevřeného výběrového řízení na podporu projektů vzniku a rozvoje pozemkových spolků, financovaného tradičně **Ministerstvem životního prostředí**, jsme v roce 2020 podpořili realizaci **37** projektů částkou **1 455 000 Kč**. **Celkově MŽP podpořilo tento program částkou 2 000 000 Kč** (rozhodnutí č. 1/20).

VEŘEJNÁ SBÍRKA MÍSTO PRO PŘÍRODU

Cílem kampaně Místo pro přírodu je získání finančních prostředků pro **výkupy přírodně cenných pozemků, kterým hrozí nebezpečí** (vykácení lesa, odvodnění mokřadu, rozorání květnaté louky), a dále **pozemků vhodných k „návratu přírody“** (revitalizace vodních toků, výsadby biokoridorů). Vedlejším, ovšem neméně důležitým efektem kampaně je také **popularizace** myšlenky pozemkových spolků a možnosti **ochrany** přírodního a kulturního dědictví prostřednictvím vlastnických vztahů mezi širokou veřejností.

Současně s centrální sbírkou probíhaly také lokální kampaně „**Zachraň les**“, organizovaná ZO ČSOP KOSENKA, jejímž cílem je vytvoření „soukromé lesní rezervace“ Ščúrnic v Bílých Karpatech, a „**Obnova luk v Pomoraví**“, organizovaná ZO ČSOP Bílé Karpaty.

V roce 2020 se nám podařilo ve sbírce vybrat 2 283 875 Kč, vedle toho přispěl na výkupy dalšími **400 000 Kč Nadační fond Veolia**. Dárcům byly během roku zaslány tři zásilky s aktuálními informacemi o kampani a uskutečnila se **dvě setkání na vykoupených lokalitách** (červenec – Hraničky, říjen – Opičák).

Vykoupit se během roku podařilo **21 pozemků** (vlastnických podílů) o celkové výměře **16,1173 ha na 9 lokalitách**:

- **Hutě** (nová lokalita) – 2 pozemky (1,6997 ha)
- **Chválovna** – 2 pozemky (1,5331 ha)
- **Jívka** (nová lokalita) – 1 pozemek (4,5160 ha) z daru Nadačního fondu Veolia
- **Mokřad u Znosimi** (nová lokalita) – 1 pozemek (1,2370 ha)
- **Sedmihorské mokřady** – 3 pozemky, z toho 2 ve zlomkovém podílu (0,4379 ha) z daru Nadačního fondu Veolia
- **Ščúrnic** – 7 pozemků (4,8323 ha)
- **V Krejdách** (nová lokalita) – 2 pozemky (1,1181 ha)
- **Víčí hrdlo** – 1 pozemek, 1/2 podíl (0,3970 ha)
- **Zbytka** – 2 pozemky (0,3462 ha)

Konto veřejné sbírky je **9999922/0800**, bližší informace lze nalézt na: **www.mistoproprirodu.cz** a na facebookovém profilu **Místo pro přírodu**.

Národní síť záchranných stanic

Záchrana a pomoc zraněným či jinak handicapovaným volně žijícím zvířatům, ale také osvěta, aby ke zraněním zvířat zaviněným lidmi nedocházelo, to je posláním záchranných stanic. Jejich pracovníci dokážou nejen pomoci zraněnému zvířeti, ale také poradit, jak se zachovat při různých situacích souvisejících s volně žijícími zvířaty, a předat své znalosti a zkušenosti prostřednictvím výchovy a osvěty i těm nejmladším.

Národní síť záchranných stanic, kterou v roce 1998 založil Český svaz ochránců přírody, zajišťuje pomoc volně žijícím zvířatům v nouzi na území celé České republiky. Její součástí bylo v roce 2020 celkem **35 záchranných stanic**. Každá ze sdružených stanic spravuje území, na kterém je nalezeným handicapovaným živočichům povinná poskytnout komplexní péči – první pomoc, zajištění veterinárního ošetření, léčbu a rehabilitaci a v ideálním případě vypuštění zpět do volné přírody. Část živočichů, jejichž návrat do přírody již není možný, slouží k ekologické výchově a osvětě.

V čele programu stojí Rada Národní sítě záchranných stanic.

V roce 2020 pracovala v tomto složení:

Petr Orel (ZS Bartošovice) – předseda Rady NSZS

Luboš Vaněk (ZS Huslík)

Petr Starý (ZS Kladno)

Josef Cach (ZS Pasička)

Karel Makoň (ZS Plzeň)

Karel Kříž (ÚVR ČSOP)

David Fuka (Ministerstvo životního prostředí)

Lenka Tomášková (AOPK ČR)

Stanice sdružené v Národní síti záchranných stanic v roce 2020

členská stanice	organizace	působnost
Soos	Městské muzeum Františkovy Lázně	Aš, Cheb
Drosera	Drosera z. s.	Karlovy Vary, Kraslice, Sokolov
Ostrov	Ostrovský Macík z. s.	Ostrov
Tachov	ZO ČSOP-TOS záchranná stanice v Tachově	Mariánské Lázně, Stříbro, Tachov
Rokycany	ZO ČSOP Rokycany	Beroun, Hořovice, Rokycany
Plzeň	Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva	Domažlice, Horšovský Týn, Kralovice, Nýřany, Plzeň
Spálené Poříčí	ZO ČSOP Spálené Poříčí	Blovice, Horažďovice, Klatovy, Nepomuk, Přeštice, Stod, Sušice
Chomutov	Podkrušnohorský zoopark Chomutov	Chomutov, Kadaň, Podbořany
FALCO	Český svaz ochránců přírody ZS Falco	Bílina, Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Nový Bor, Roudnice n. Labem, Rumburk, Teplice, Ústí n. Labem, Varnsdorf, Žatec
Liberec	Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec – Archa	Frýdlant, Liberec, Jablonec n. Nisou
Kladno	AVES	Kladno, Kralupy n. Vltavou, Mělník, Neratovice, Rakovník, Slaný
Velký Chlumec	ZO ČSOP Velký Chlumec	Černošice
Praha	Lesy hl. m. Prahy	Hlavní město Praha
Hrachov	Ochrana fauny ČR	Dobříš, Příbram, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Votice
Huslík	ZO ČSOP Polabí	Brandýs n. L. – S. Boleslav, Český Brod, Jičín, Kolín, Lysá n. Labem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk, Poděbrady
Vlašim	ZO ČSOP Vlašim	Benešov, Čáslav, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany, Vlašim
Makov	ZO 18/02 ČSOP Makov	Blatná, Milevsko, Písek, Strakonice, Vodňany
Rozovy u Temelína	Jihočeská zoologická zahradka Hluboká n. Vltavou	České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Trhové Sviny, Týn n. Vltavou
Kláštevec u Vimperka	Správa NP a CHKO Šumava	Vimperk, Prachatice, území NP Šumava
Třeboň	Český nadační fond pro vydru	Třeboň

Libštát	ZO ČSOP Křižánky – Jičín	Hořice, Jilemnice, Nová Paka, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod
Jaroměř	ZO ČSOP JARO Jaroměř	Broumov, Dobruška, Dvůr Králové n. Labem, Hradec Králové, Jaroměř, Kostelec n. Orlicí, Náchod, Nové Město n. Metují, Nový Bydžov, Rychnov n. Kněžnou, Trutnov, Vrchlaví
Vrchlabí	Správa NP Krkonoše	Území NP Krkonoše
Pasíčka	ZO ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“	Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Pardubice, Polička, Přelouč, Ústí n. Orlicí, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Žamberk, Žďár n. Sázavou
Vendolí	ZO ČSOP 50/10 Zelené Vendolí	Blansko, Boskovice, Bystřice n. Pernštejnem, Česká Třebová, Lanškroun, Moravská Třebová, Svitavy, Tišnov
Pavlov	Pavlov, o. p. s.	Havlíčkův Brod, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť n. Oslavou, Světlá n. Sázavou, Telč, Třebíč
Stránské	ZO ČSOP Sovinecko	Bruntál, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Rýmařov, Šternberk, Uničov
Ruda	ZO ČSOP Šumperk	Jeseník, Šumperk, Zábřeh
Brno	Ptačí centrum o. p. s.	Brno, Šlapanice
Jinačovice	Zoo Brno a stanice zájmových činností	Kuřim, Rosice
Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice	Hodonín, Holešov, Kroměříž, Kyjov, Luhačovice, Otrokovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Veselí n. Moravou, Vizovice, Zlín
Němčice	ZO ČSOP Haná	Bučovice, Konice, Prostějov, Slavkov u Brna, Vyškov
Rajhrad	Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad	Hustopeče, Ivančice, Židlochovice, Znojmo, Břeclav, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice
Ornis	Muzeum Komenského v Přerově	Lipník n. Bečvou, Přerov
Bartošovice	ZO ČSOP 70/02 Nový Jičín	Bílovec, Bohumín, Bystřice p. Hostýnem, Český Těšín, Frenštát p. Radhoštěm, Frýdek- Místek, Frýdlant n. Ostravicí, Havířov, Hlučín, Hranice, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rožnov p. Radhoštěm, Třinec, Valašské Meziříčí, Vítkov, Vsetín

I na záchranné stanice měla vliv pandemie koronaviru a související opatření. Vládní omezení měla nepříznivý dopad na možnosti návštěv ve stanicích a přímou práci s veřejností. Záchranné stanice přijaly v roce 2020 celkem **27 642 zvířat, 121 druhů**. Z toho pak bylo **193 jedinců 26 kriticky ohrožených druhů, 2 732 jedinců 67 druhů silně ohrožených a 3 037 jedinců 26 druhů ohrožených**. Nejčastěji přijímaným savcem byl **ježek západní (3 243 jedinců)**, z ptáků bylo přijato nejvíce **poštolek obecných (2 190)**.

V roce 2020 se podařilo **vypustit zpět do přírody 12 097 přijatých zvířat (43 %)**, část živočichů buď ještě zůstala v péči do roku 2021, nebo jejich stav po vyléčení nedovoloval vypuštění zpět do volné přírody, a proto zůstali ve stanici k expozičním účelům. **38 % přijatých zvířat** přes veškerou péči **uhynulo** nebo **muselo být utraceno**. Do záchranných stanic se nejčastěji dostávala **mláďata (39 % všech příjmů)**, v kategorii **zranění (39 %)** pak zvířata zraněná jinými zvířaty (**nejčastěji psy a kočkami**), dopravními prostředky, popálená elektrinou na sloupech vysokého napětí či ptáci po nárazu do skleněných stěn.

Neméně důležitou složkou činnosti záchranných stanic je **ekologická výchova**. Stanice běžně spolupracují se školami všech stupňů, s domy dětí a mládeže, ekocentry i veřejností. V některých stanicích probíhají odborné praxe studentů středních a vysokých škol. Řada stanic pořádá pro dětské kolektivy a veřejnost akce, jako jsou **dny otevřených dveří, Den Země, Den zvířat, Vánoce ve stanicích**. Velmi oblíbené bývá **veřejné vypouštění uzdravených zvířat**, pořádané i několikrát do roka, či **osvěta** prostřednictvím **informačních tabulí o příčinách zranění** přímo v areálech záchranných stanic. To vše však v důsledku pandemie mohlo probíhat jen velmi omezeně.

Velmi pozitivní ohlasy sklízí **aplikace Zvíře v nouzi pro „chytré telefony“**, která pomáhá nálezcům volně žijících zvířat v nouzi kontaktovat příslušnou záchrannou stanici, kde se jim dostane odborné rady a zvířeti následně případné pomoci.

Český svaz ochránců přírody získal v roce 2020 na provoz Národní sítě záchranných stanic částku **17 milionů Kč** z **Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí**. Přerozdělené prostředky pokryly asi **1/5 nákladů** potřebných na kvalitní činnost záchranných stanic.

VEŘEJNÁ SBÍRKA ZVÍŘE V NOUZI

Cílem **kampaně Zvíře v nouzi** je upozornit na finanční náročnost péče o poraněná volně žijící zvířata a dát tak možnost veřejnosti aktivně se zapojit a přispět subjektům, které tuto péči provádějí. Dalším cílem kampaně je informovat veřejnost o příčinách poranění zvířat.

Veřejnost může přispívat buď formou darů zaslaných na **sbírkový účet 33553322/0800** nebo zasláním **dárcovské SMS** v různých variantách **DMS ZVIREVNOUZI** na telefonní číslo **87 777**. Dárci mohou jak na účet tak formou DMS přispívat i přímo konkrétní záchranné stanici. Sběrka se týká pouze stanic provozovaných neziskovými subjekty.

V roce 2020 dárci sbírky Zvíře v nouzi přispěli na záchranu zvířat celkovou částkou **3 487 499 Kč** a z toho prostřednictvím **DMS 267 112 Kč**.

Jako každý rok jsme i v roce 2020 zorganizovali **setkání dárců** jako malé poděkování našim dárcům na sbírku Zvíře v nouzi. Kvůli pandemii virové choroby covid-19 jsme usku-tečnili pouze jednu návštěvu záchranné stanice. V srpnu jsme zavítali do **Záchranné stanice v Libštátě** a symbolicky jsme se rozloučili s touto záchrannou stanicí, která v příštím roce ukončí činnost. Vřelá přivítání i bohatý program svědčí o vděčnosti stanic pravidelným dárcům, kteří si jejich osobní podpory velmi váží.

Podrobnosti a potřebné aktuální informace včetně mapy záchranných stanic a kontaktů na ně jsou uvedeny na webu **www.zvirev nouzi.cz** a na **facebookové stránce Zvíře v nouzi**.

Ekologická výchova a další aktivity

Ekocentra ČSOP

Nedílnou součástí prakticky všech aktivit ČSOP je výchovné působení na veřejnost. Zařízení ČSOP, která výchovu systematicky provádějí, se nazývají **Ekocentra ČSOP**.

Ekocentra jsou zřizována základními organizacemi nebo regionálními sdruženími ČSOP. Jejich posláním je **environmentální vzdělávání, výchova a osvěta**. Mezi hlavní činnosti ekocenter patří spolupráce se školami, organizování akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadenství, spolupráce se státní správou a samosprávou aj.

Akreditace ekocenter ČSOP

Podle charakteru činnosti akreditujeme ekocentra jako osvětové, výukové, vzdělávací nebo poradenské (ekoporadna). Jedno ekocentrum přitom může být akreditováno ve více z těchto činností.

Ekocentrum osvětové – hlavní činností je pořádání akcí pro veřejnost (např. Den Země, Vítání ptačího zpěvu, Setkání s přírodou, Uklidme svět), přednášky, výstavy, exkurze aj.

Ekocentrum výukové – je specializováno na ekovýchovné výukové programy pro děti a studenty ve školách či dětských oddílech.

Ekocentrum vzdělávací – pořádá semináře, workshopy a školení pro pedagogické pracovníky, zaměstnance veřejné správy, členy neziskových organizací apod.

Ekocentrum poradenské – jedná se o ekoporadnu, kde jsou zodpovídány dotazy a poskytovány konzultace širokému spektru klientů.

V roce 2020 jsme akreditovali těchto **37 Ekocenter ČSOP**:

název ekocentra	místo působení	osvětové	výukové	vzdělávací	poradenské
Ekocentrum Radhošť	Rožnov pod Radhoštěm	x			
Bečovská botanická zahrada	Bečov nad Teplou	x	x	x	
Beskydské ekocentrum	Frýdlant nad Ostravicí	x	x		
Centrum ekologické výchovy Rokycany	Rokycany	x	x		x
Centrum Veronica Hostětín	Hostětín	x	x	x	
Dům ochránců přírody	Praha 4	x		x	x
Dům přírody Blaníku	Kondrac	x			
Dům přírody Poodří	Bartošovice	x	x		x
Ekocentrum Botič – Rokytky	Praha 10	x			
Ekocentrum Červenka	Česká Třebová	x			
Ekocentrum ČSOP Bílé Karpaty	Veselí nad Moravou				x
Ekocentrum ČSOP Klíny	Klíny	x	x	x	
Ekocentrum ČSOP Kynšpersko	Kynšperk nad Ohří	x			
Ekocentrum ČSOP Novojičínska	Jeseník nad Odrou	x	x	x	x
Ekocentrum ČSOP Ostrava	Ostrava	x			
Ekocentrum Huslík	Poděbrady	x	x		x
Ekocentrum Chodováček	Chodov	x	x		

Ekocentrum Klenice	Mladá Boleslav	x			
Ekocentrum Malešice	Praha 10	x			
Ekocentrum Nyctalus	Praha 10	x	x		x
Ekocentrum Orlice	Třebechovice pod Orebem	x	x		x
Ekocentrum Podorlicko	Česká Třebová	x			
Ekocentrum Říčany	Říčany	x		x	
Ekocentrum Spálené Poříčí	Spálené Poříčí	x	x		x
Ekocentrum Strakonice	Strakonice	x			
Ekocentrum ZO ČSOP Buchlovice	Buchlovice				x x
EKOINFOCENTRUM ZO ČSOP	Jihlava	x			
Ekologická poradna Veronica	Brno	x			x
Lamacentrum Hády	Brno	x	x		x
Návštěvnícké středisko Vodní dům	Trhový Štěpánov	x	x		
Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	Vlašim	x	x		x
Podbrdské ekocentrum Fabián	Příbram	x			
Poznáním k ochraně	Praha 8	x			
Stanice ekologické výchovy Ciconia	Roudnice nad Labem	x			
Středisko ekologické výchovy Mravenec	Pelhřimov	x	x		x
Šumavské ekocentrum a ekopradna	Vimperk	x			x
Valašské ekocentrum	Valašské Meziříčí	x	x	x	x

PRÁCE S DĚTMI A MLÁDEŽÍ

Práce s dětmi a mládeží v ČSOP má mnoho podob a rovin. Nejpodstatnější z nich tvoří činnost oddílů mladých ochránců přírody, běžně nazývaných „mopíci“. Jsou to kolektivy dětí a mládeže pracující celoročně při jednotlivých základních organizacích. Scházejí se pravidelně na schůzkách, pořádají výpravy do přírody, letní i zimní tábory, účastní se různých soutěží a mají řadu dalších rozmanitých aktivit.

V roce 2020 jsme registrovali **64 oddílů mopíků** s celkovým počtem **1 332 dětí do 18 let**, o které se staralo **284 dospělých vedoucích** a **96 instruktorů (15–18 let)**, celkem tedy **1 616 členů** zapojených do oddílové činnosti. Další dětské členy do 18 let máme mimo mopíky v rodinném a individuálním členství při základních organizacích i ústředí.

O podporu oddílů mopíků se stará Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP (SMOP ČSOP), které má celorepublikovou působnost a výsadní postavení ve Svazu v oblasti práce s dětmi a mládeží. V roce 2020 SMOP ČSOP řídila Rada složená ze **zástupců 25 členských**

základních organizací z celé ČR s registrovanými oddíly mopíků. Pro zajištění své činnosti má SMOP ČSOP svou **kancelář**, která pracovala v **pětičlenném složení**, ovšem s **řadou externích spolupracovníků a dobrovolníků**.

Podpora oddílů v ČSOP je materiálního i nemateriálního charakteru. Kromě finanční dotace nabízí SMOP ČSOP mopíkům prostřednictvím své kanceláře celoroční servis: informace, poradenství, pomoc při zajištění činnosti, vzdělávací kurzy, organizace akcí apod. V roce 2020 jsme uspořádali pro vedoucí mopíků **2 odborné kurzy**. Prvním ze seminářů byl **kurz první pomoci**, který pro nás již tradičně zajišťuje společnost **ZDrSEM – kurz první pomoci zážitkem**. Proškoleni byli celkem **2 úspěšní absolventi**. Dále proběhla **podzimní část kurzu pro Hlavní vedoucí tábora**, jehož se zúčastnilo **10 vedoucích**. Praktická část kurzu proběhne na jaře 2021.

Během jara a léta roku 2020 proběhla dvoukolová finanční podpora oddílů s cílem podpořit především **nájemné a provoz kluboven**, materiální vybavení oddílů a akce. Zvláště jsme podpořili **pořádání letních táborů**. Možnosti finanční podpory celoroční činnosti využilo **49 oddílů** a **22 oddílů** využilo finanční podporu pro svůj **letní tábor**. Oddíly jsme podporova-

li i **materiálně**. V nabídce byly **publikace, hry a další materiály**, ze kterých si vedoucí mohli sami sestavit obsah balíčku, který následně obdrželi. Zájem projevil **51 oddílů**.

Informace o práci s dětmi a mládeží a informační servis pro vedoucí oddílů najdete na webu www.mopici.cz.

Kromě podpory oddílů se SMOP ČSOP stará o **dvě tradiční celostátní přírodovědné soutěže ČSOP**. Pro žáky základních škol je to **Zlatý list**, pro středoškoláky **Ekologická olympiáda**.

Zlatý list

V roce 2020 proběhla kvůli pandemii pouze on-line podoba soutěže tzv. **Zlatý list v karanténě**. Šlo o on-line testy na **10 přírodovědných témat**, jako je entomologie, ornitologie, den-

drologie, mykologie... Do jeho přípravy se zapojilo **12 odborníků** a **3 organizátoři**. Celkem bylo vyplněno **1 088 testů**. Na podzim proběhla **3 nepostupová krajská kola**. Konání **dalších kol (základní, krajská a národní) nebylo možné kvůli protiepidemickým opatřením uskutečnit**. V září 2020 byl vyhlášen 49. ročník Zlatého listu pro školní rok 2020/21, do konce roku byly vydány dva dobrovolné úkoly (další dva vyjdou začátkem roku 2021). Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.zlatylist.cz.

Ekologická olympiáda

Na jaře roku 2020 proběhlo **jedno krajské kolo** (dvě zbývající se nemohla kvůli pandemii uskutečnit) **25. ročníku** ve školním roce 2019/20, s tématem **Kvalita vody, půdy a ovzduší v lidských sídlech**. Finálové národní kolo se uskutečnilo **1.–4. 9. 2020 v Kněžicích** (kraj Vysočina). Zúčastnilo se ho **12 týmů (35 soutěžících středoškoláků) z 11 krajů České republiky**. Většinu ze soutěžních týmů doprovázeli jejich pedagogové. Zvítězil tým **Gymnázia Botičská, Praha**. Na zajištění odborné části se podílelo 15 odborníků a celá řada dalších organizátorů. V září se rozběhl **26. ročník** soutěže s tématem **Sucho a klimatické změny**. Do konce roku 2020 proběhlo jeho 1 krajské kolo, další jsou očekávána na jaře 2021. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.ekolympiada.cz.

Hlavními partnery stěžejních aktivit ČSOP v oblasti práce s dětmi a mládeží byly v roce 2020: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** (rozhodnutí č.: 0016/1/NNO/2020 **1,35 milionu Kč**; 0122/8/SOU/2020 **126 tisíc Kč**); **NET4GAS, s. r. o., Hlavní město Praha** a **innogy Česká republika a. s.**

Podrobné informace o práci s dětmi a mládeží v ČSOP najdete v **samostatné výroční zprávě Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP**.

NET4GAS BLÍŽ PŘÍRODĚ

V roce 2007 jsme uzavřeli partnerství se společností **NET4GAS, s. r. o.**, a tak vznikl program **NET4GAS Blíž přírodě**. Cílem společného programu je zpřístupňování přírodně zajímavých a cenných míst veřejnosti zábavnou a naučnou formou.

V roce 2020 jsme veřejnosti otevřeli **pět nových lokalit**, které návštěvníkovi formou tabulí a interaktivních prvků představí krásy místní přírody. Na těchto lokalitách jsme kromě informačních tabulí vybudovali i místa k odpočinku a posezení, pozorovatelnu, mostky, či vyhlídky. Zároveň byla letos otevřena jubilejní **100. lokalita programu Blíž přírodě – NS Srdcem Českého krasu**.

Informace o všech otevřených lokalitách nalezne veřejnost na internetových stránkách www.csop.cz nebo na www.blizprirode.cz.

Lokality otevřené v roce 2020 za spolupráce základních organizací ČSOP

Naučná stezka Srdcem Českého krasu	ZO ČSOP Dům ochránců přírody
Naučné místo Borecké tůně	ZO ČSOP Bernartice
Naučná stezka Koutské a Zábřežské louky	ZO ČSOP Levrekův ostrov
Naučná stezka Jeřábka Bošíka	ZO ČSOP Šumava
Naučná stezka Putování tišickou krajinou	ZO ČSOP Konikleč

V rámci programu Blíž přírodě jsme v roce 2020 rovněž zrealizovali **čtyři projekty** zaměřené na **jednorázové managementové zásahy obnovního charakteru**. Jednalo se o managementové zásahy na **Štítarském kopci na Domažlicku**, **úpravu mokřadu Na Beránku v pražských Modřanech**, **úpravy mokřadní louky pod Urbánkovým paloukem na Vysočině** a **opatření ke zvýšení biologické rozmanitosti na lokalitě Hradisko na Vysočině**. Proběhly také **rekonstrukce** některých lokalit otevřených v minulosti. Rekonstrukce spočívají zejména ve **výměně poškozených informačních panelů**, **vyčištění graffiti**, **výměně či opravě lavíček** a podobně.

UKLIĎME SVĚT!

Podstatou mezinárodních kampaní Uklidme svět! (Clean Up the World!) a Pojdme na to! (Let's Do It!), z kterých jejich česká obdoba vychází, je **koordinovaná pomoc a podpora dobrovolníkům při likvidaci nelegálních skládek odpadků a motivace veřejnosti k aktivnímu předcházení zbytečného vzniku nových černých skládek, dalšího nepořádku, potažmo i odpadu samotného.**

V roce 2020 probíhala kampaň dobrovolnických hromadných úklidů opět ve spolupráci Českého svazu ochránců přírody a spolku Uklidme Česko pod společným názvem Uklidme svět, uklidme Česko!

Tradičně proběhly v roce 2020 **dvě hlavní vlny úklidů**, hlavním termínem byl **4. duben. 21. září** pak proběhl **Mezinárodní úklidový den** (World Clean Up Day), do kterého se ve **165 zemích** zapojilo **11 milionu dobrovolníků**.

Úklidy po vypuknutí pandemie koronaviru musely těsně před hlavním termínem změnit strategii. Jarní hromadné akce byly téměř ze dne na den kvůli vládním nařízením **zrušeny** nebo **odloženy**. Ihned jsme zareagovali na situaci a zklamaným organizátorům úklidových akcí jsme nabídli **alternativní řešení** v podobě **individuálních úklidů** s místem **samoobslužné distribuce pytlů a rukavic**. V důsledku zavření škol a zavedení práce z domova tak možnosti jarních ozdravných procházek využily hlavně **rodiny s dětmi**. Kromě sbírání odpadků při vycházkách do přírody jsme vyzvali dobrovolníky i k **pozorování probouzející se přírody formou fotosoutěží** jako „**Jarní květy**“, „**Krásna mechorostů**“, „**Houby rostou i na jaře**“ a dalších. Ke sbírání odpadků tak přibyl i další přesah Českému svazu ochránců velmi blízký.

Nadějněji se jevil podzimní termín v září, na **Celosvětový úklidový den**. Mnoho hromadných akcí bylo **posunuto právě na podzim** a situace kolem pandemie byla příznivější. Další vlna pandemie a restriktivní opatření nastoupily sice záhy po hlavním termínu úklidů, ale i tak rok 2020 zaznamenal **největší počet podzimních úklidů**. Všem organizátorům i účastníkům za to děkujeme.

V roce 2020 se počty dobrovolníků kvůli pandemické situaci oproti předchozím letům značně snížily, přesto však bereme **výsledná čísla vzhledem k nastaveným omezením jako velký úspěch** a motivaci dobrovolníků stále cítíme velmi živou. Napočítali jsme tentokrát **1 440** zaregistrovaných úklidů a **30 000** dobrovolníků (vloni 157 000). Z toho opět zhruba **polovina dětí a mládeže do 18 let** (z velké části z 200 škol a dětských oddílů). Vzhledem k individuálnímu přístupu „na procházku s pytlím“ a „každý sám za sebe“ se dá předpokládat, že mnoho akcí proběhlo mimo registraci, tedy počty jsou s velkou pravděpodobností **silně podhodnocené**.

Celkem bylo vysbíráno **300 tun odpadků**, což je pro porovnání o 2 300 tun méně než v roce 2019. Kolem **10 % sebraného odpadu bylo vytríděno a předáno k recyklaci** jako druhotná surovina.

Pro místní organizátory úklidových akcí jsme zdarma rozesílali úklidové pomůcky k podzimnímu termínu – upřednostněny byly **školy, dětské oddíly a sousedské akce**. Kromě tradičních potišťených **pytlů na odpadky** a **pracovních rukavic** byly k rozdání **sady tašek na třídění domácího odpadu a červená trička pro organizátory s logem akce**, darem od firmy **ALPINE PRO**. Rozesláno bylo přes **700 balíků s pomůckami** do všech koutů Česka. Výbornou spolupráci opět potvrdila **logistická firma DB Schenker** a k adresátům expresně dopravila firma **DPD**. Za vřelý a lidský přístup i bezproblémové služby nad rámec povinností i v této nelehké době velmi děkujeme.

Velkou podporou kampaně byly subjekty, které si vzaly na starost regionální koordinaci a propagaci, např. **MAS Region Pošembeří, Sokolovsko, Podlipansko, Máchův kraj** i **některé obce a města (např. Valašské Meziříčí)**. Podpora měst a obcí nejen při odvozu a likvidaci sesbíraných odpadků je pro fungování celostátní akce nesmírně důležitá a za vstřícný a operativní přístup patří i v roce pandemie **všem starostům a úředníkům velký dík**. Podpora

dobrovolnických aktivit tak utužuje komunitní život a přispívá k dobrým vztahům a otevřené komunikaci s vedením obcí.

V rámci **Prahy** a lokálně podpořeného projektu **Uklidme svět, uklidme Česko, uklidme Prahu!** Magistrátem hl. m. Prahy jsme navázali na předchozí úspěšné roky. Projekt se zaměřoval na propagaci a podporu úklidů v hlavním městě, přímou komunikaci a propagaci na školách a sběr zkušeností pedagogů a lektorů k cestě na propojení cílené výuky, zážitku a správné metodiky. Proběhlo **několik desítek konzultací** s pedagogy, zájímavými se o **nový způsob výuky**, i s těmi, kteří mají již zkušenost úklidu z minulých let. Podpoře školních úklidů a akcí dětských oddílů byla v roce 2020 věnována **cílená péče** jak **poradenská**, tak **materiální**.

Další podrobnosti o kampani jsou publikovány na www.uklidmesvet.cz. Kampaň již **po třinácté** významně podpořil její generální a tradiční partner, **Nadační fond Veolia**.

V období 2018–2020 pak akci významně podporuje **Ministerstvo životního prostředí** jednak prostřednictvím **Státního fondu životního prostředí** (rozhodnutí číslo 06891762), jednak v roce 2020 i přímo dotací č. 107/32/20 MŽP ve výši **250 000 Kč**. Pro podporu lokální kampaně a podporu dobrovolníků se podařilo získat podporu od Magistrátu hl. m. Prahy ve výši **450 000 Kč**.

Kampaň dále významně podpořili: **ALPINE PRO, a.s., Pytlík, a.s., CERVA GROUP, a.s, Juta, a.s., DB SCHENKER, DPD, a.s. a další**.

ŽIVÁ ZAHRADA

V roce 2020 se uskutečnil **17. ročník** programu Živá zahrada. Cílem této akce je formou jednoduché soutěže motivovat veřejnost ke změně péče o zahrady tak, aby na nich mohli žít aspoň někteří volně žijící živočichové.

V předepsaných termínech mají přihlášení soutěžící za úkol pozorovat na svých zahradách předepsané skupiny živočichů. Za pozorování dostávají body a za určitý počet bodů

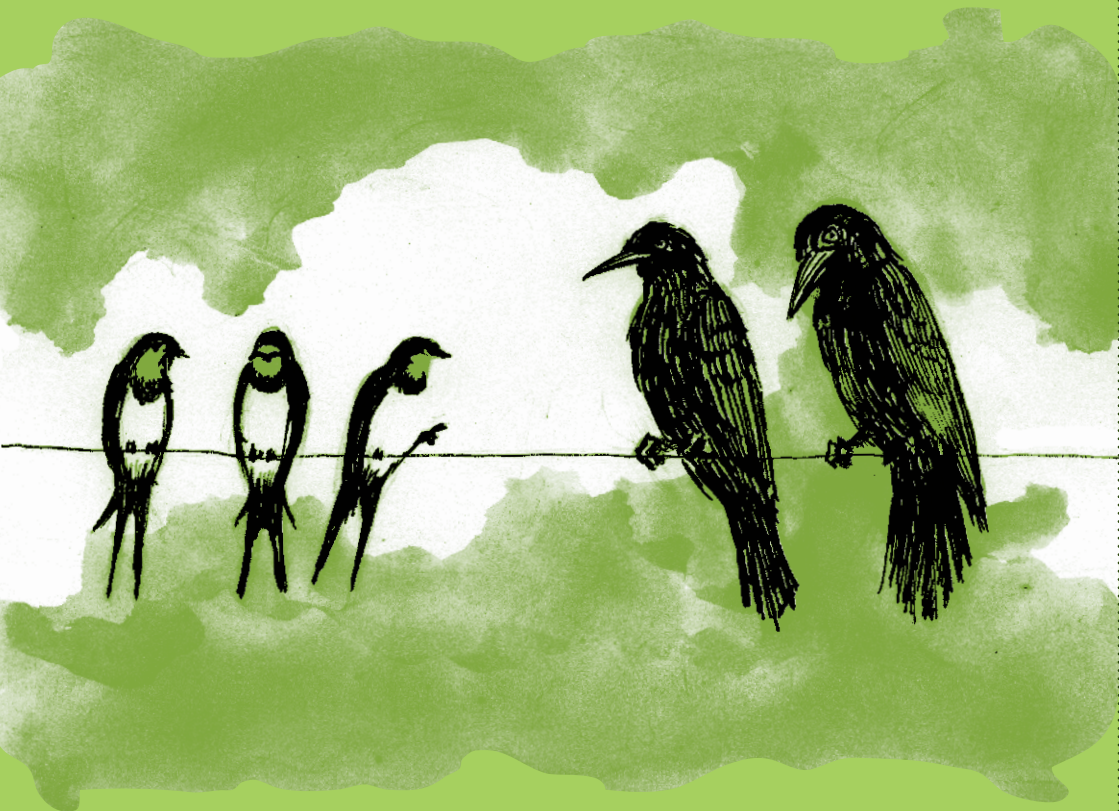
pak obdrží **titul Živá zahrada**. Na konkrétních příkladech tak ukazujeme soutěžícím i veřejnosti, jaké prvky na zahradách živočichům škodí i jak málo stačí, abychom divokým zvířatům poskytli bezpečné místo pro úkryt, rozmnožování a potravu.

Soutěže se od jejího počátku zúčastnilo již více jak **2 000 zahrad z celé ČR**, včetně **šedesáti zahrad školních**. Díky soutěžícím se nám podařilo získat **desítky tisíc údajů o výskytu živočichů na zahradách**. A i díky práci učitelů také narůstá počet soutěžících v doprovodné zimní **výtvarné soutěži**. Více informací lze nalézt na www.zivazahrada.cz.

SETKÁNÍ S PŘÍRODOU

Cílem celosvazové kampaně Setkání s přírodou je představit veřejnosti naši práci v terénu. Proto zveme veřejnost do přírody, ukazujeme jí zajímavá místa, vždy zajišťujeme zsvěcené odborné průvodce. Zájemci tak mohou v atraktivní době navštívit **cenné lokality**, vidět **vzácné rostliny a živočichy**, seznámit se s **důvody ochrany vzácných či ohrožených míst a druhů**. Kampaň probíhá v rozmezí **10 dnů**, vždy **od druhého pátku měsíce června do neděle následujícího týdne**. V roce 2020 jsme zorganizovali **17 vycházek do přírody**. Veřejnost se například měla možnost seznámit s **vážkami v Brdech**, projít si **mokřady v Černé Studnici**, dozvědět se informace o **Ještědských biotopech**, nebo speciální **setkání pro rodiny s dětmi „Putování se Studánkovou vílou“**. Více informací lze získat na stránkách www.setkanisprirodou.cz.

Zahraniční spolupráce

LIFEorchids

Od září roku 2018 spolupracuje Český svaz ochránců přírody na evropském **LIFE Nature and Biodiversity** projektu s názvem **LIFEorchids**. Jedná se **italský projekt**, který je veden **univerzitou v Turíně** a ČSOP je spolu s italskou nevládní organizací **LEGAMBIENTE**, **univerzitou v Janově**, organizací **CREA** a dalšími partnerem projektu.

Cílem projektu je **zlepšení statusu ochrany kriticky ohrožených orchidejí na vybraných stanovištích v severozápadní Itálii**, konkrétně na území regionálního parku **Portofino** a regionálního parku **Po a Orba**. V neposlední řadě bude probíhat také přenos výsledků projektu v rámci Itálie, ale i **do dalších zemí** (Česká republika) a **propagace mezi odbornou a laickou veřejností**. Projekt je plánován na dobu **5 let**.

ČSOP má v projektu na starosti **propagaci mezi českými i zahraničními odborníky, šíření výsledků mezi laickou veřejností, výrobu propagačních materiálů pro děti a případný přenos výsledků na lokality v ČR**. Protože se Česká republika řadí mezi země s dlouhou tradicí v činnosti tzv. pozemkových spolků, které fungují také v rámci ČSOP, je zde **zájem o přenos českých zkušeností v péči o cenná území na projektové lokality**.

S cílem výměny zkušeností proběhly během roku **dvě videokonference** s dalšími relevantními LIFE projekty. První videokonference byla zaměřena na seznámení se s projekty, druhá na téma péče o lokality. **Pro děti byly vyrobeny propagační předměty – puzzle a omalovánky**, s cílem upozornit na ohrožení evropských druhů orchidejí.

RESIFARMS (PROGRAM ERASMUS+)

ČSOP je partnerem projektu **RESIFARMS** v rámci programu **Erasmus+** (vzdělávání dospělých), který začal v září 2019 s dobou trvání do konce února 2022.

Hlavním cílem tohoto projektu je vytvořit praktické nástroje a know-how pro zemědělce a další pracovníky starající se o pozemky při péči o neproduktivní zemědělskou půdu, s důrazem na podporu opatření k ochraně přírody. Plánovaná setkání v rámci projektu se v roce 2020 musela konat **on-line**.

Hlavním koordinátorem projektu je **Fundació Privada EMYS** (Španělsko/Katalánsko), dalšími partnery jsou: **Fundatia Adept Transilvania** (Rumunsko), **Xarxa per a la Conservacio de la Natura** (Španělsko/Katalánsko), **Conservatoire des Espaces Naturels du Languedoc Roussillon Association** (Francie) a **Comitato per le Oasi Wwf Dell'area Fiorentina** (Itálie).

LIFE ENPLC

Český svaz ochránců přírody se v roce 2020 stal jedním z partnerů projektu **ENPLC**. Cílem tohoto čtyřletého projektu je rozšířit využívání prostředků v ochraně přírody na soukromých pozemcích, zlepšit jejich financování a podpořit zapojení veřejnosti. Dále pokračovat ve vytváření sítě mezi organizacemi a jednotlivci, kteří jsou zapojeni do ochrany přírody na soukromých pozemcích s cílem vytvořit **trvalé správní struktury v Evropě**. Projekt ENPLC sdružuje **18 organizací z 11 zemí** a je financován **Evropskou unií v rámci projektu LIFE**.

Spolková činnost

ČSOP je v první řadě společenství lidí, kteří se dokáží společně bavit a trávit volný čas. Většina aktivit se samozřejmě odehrává v základních organizacích ČSOP. Na celostátní úrovni jsou v tomto směru podstatné dvě aktivity:

SETKÁNÍ ČLENŮ A PŘÁTEL ČSOP

V roce 2020 se uskutečnilo již **devatenácté Setkání členů a přátel ČSOP**, ve dnech **4.–6. září 2020** v táborovém areálu **Nový Řadov na Třeboňsku**. Organizátoři ze ZO ČSOP Třeboň připravili bohatý program, vycházky, exkurze i přednášky, na nichž mohli účastníci poznat, že Třeboňsko není jen krajem rybníků, ale skýtá i mnohá další zajímavá místa. Svůj program měly také děti. Bližší informace o akci lze nalézt na <http://setkani.csop.cz>.

ZELENÁ KARTA

Zelená karta podporuje **aktivní přátele přírodních a kulturních památek**, mezi které naši členové samozřejmě patří. Po předložení členského průkazu nám partneři poskytují **slevy na vstupy, služby či zboží**. Mezi ně patří především **botanické a zoologické zahrady, hvězdárny, galerie, muzea, jeskyně, rozhledny, hrady, zámky, technické památky, vydavatelství přírodovědné a turistické literatury, ubytovny aj.** Partnerské organizace se naopak snažíme zviditelňovat ve svých médiích – časopisech a na internetu.

Program Zelená karta ČSOP má samostatné webové stránky www.zelenakarta.csop.cz, které členům ČSOP poskytují **aktualizované informace o všech objektech v programu, kalendář akcí partnerů ČSOP a další informace**.

KRÁSA NAŠEHO DOMOVA

Vydávání časopisu Krása našeho domova bylo Českým svazem ochránců přírody **obnoveno po padesátileté přestávce v roce 2001**. Časopis vychází jako **členský**, tedy všichni členové ČSOP **nad 15 let** ho dostávají zdarma v rámci svých členských výhod. Časopis dostávají též partneři ČSOP.

I v roce 2020 vyšla **dvě čísla** – jarní a podzimní. Na stránkách se objevily články například o zpracování ovoce, o péči o trvale handicapovaná zvířata, o novém stavebním zákoně, o právnických novinkách v oblasti ochrany přírody, o setkání členů na Třeboňsku a mimo jiné i o Roku orchidejí.

Časopis v pdf je **ke stažení na knd.csop.cz**.

Poděkování

Generálním partnerem ČSOP byla v roce 2020 společnost **NET4GAS, s. r. o.**

Partneři programů

Generálním partnerem Národního programu Ochrana biodiverzity byly

Lesy České republiky, s. p.

Generálním partnerem kampaně Uklidme svět, uklidme Česko! byl **Nadační fond Veolia.**

Generálním partnerem programu Oživení starých odrůd byl **Nadační fond Sberbank CZ.**

Velmi významnou finanční částkou nás v roce 2020 podpořily

Hlavní město Praha

Lesy České republiky, s. p.

Mastercard

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Nadace Ivana Dejmla

Nadační fond Sberbank CZ

Nadační fond Veolia

NET4GAS, s. r. o.

Státní fond životního prostředí

Naši činnost v roce 2020 významnou finanční částkou podpořili

ALPINE PRO, a. s.,	Laub Mikuláš
Amanita Design s. r. o.	Makl Petr
Balabánová Kristýna	MarketingPPC s. r. o.
Banszelová Hana	MEGABOOKS CZ, spol. s r. o.
Brůčková Helena	Městská část Praha 4
Cuřínová Zdena	Petrášková Marie
DataLite, spol. s r. o.	Procházka Milan
Doležalová Lenka	Royal Canin Czech & Slovak Republics s. r. o.
Holoubková Eliška	Rehabilitace Broumov
Hruška Josef	Sajler Filip
Husa Tomáš	Samten Tse Praha, z. s.
IGM nástroje a stroje s. r. o.	Schejbal
Jarůšková Monika	Valkounová Vlasta
Junák – český skaut	Vlasák Jakub
Kapavík Tomáš	Wagnerová Eva
Kremplová Jitka	Zelinková Šárka
Krkoška Libor	

Dále naši činnost v roce 2020 podpořily tyto osoby a instituce

Acarinová Berta, Adamová Věra, Aksamitová Alena, Albertová Eva, ANIMACO, s. r. o., Babjárová Anna, Balážik Jakub, Bárta Drahomír, Bartošová Eva, Beneš Ondřej Adam, Bernat Jan, Bernáthová Vendula, Bíba Vladimír, Bitter Petr, Blahutová Martina, Bryndová Eva, Březinová Eva, Búziová Ingrid, Čadek Drahomír, Čáp Zdeněk, Čapek Ondřej, Černochohá Pavla, Červená Jaroslava, Čížek Daniel, Damohorský Milan, DESPRA, spol. s r. o., Doležal, Drozd Ondřej, Fousková Radka, Gabriel Jiří, GAEA, s. r. o., Gemperle František, GLOMED Czech o. p. s., Gregarová Jitka, Hájek Martin, Hakr Tomáš, Hamerský Pavel, Haráková Lenka, Hartmannová Ladislava, Hasnedlová Lucie, Havelka Jan, Heyrovský David, Hireš Ladislav, Hladká Eva, Hlaváčková Anna, Horák Martin, Hornek Jiří, Horová Simona, Hronová Pintová Lucie, Hušek Martin, Hýbl Radek, Chudan Jan, Chvojková Kateřina, J. T. O. System, s. r. o., Janeček Karel, Janeček Petr, Janečková Hana, Jedon Richard, Jehlička Martin, Jeníková Eliška, Jírovský Luboš, Johnová Dagmar, Jurman Miroslav, Jursík Jan, Kadlecová Radomíra, Kantor Jiří, Kanyza Jan, Kára Martin, Karásek Tomáš, Khoustnoudinová Lilia, Khýr Bronislav, Kirstenová Carly, Klimeš Jiří, Klímová Barbara, Klimusová Helena, Klinderová Anna, Kolář Jakub, Komenda Petr, Komendová Jitka, Komendová Šárka, Konečná Alena, Konečný Jan, Kopecký Jiří, Korbelař Miroslav, Kořenský Martin, Kořková Bohumila, Košťál Jiří, Kovařík Petr, Kozák Pavel, Krejčí Rostislav, Krňanský Pavel, Krob David, Kryštofová Soňa, Křístek Bronislav, Kypta Jan, Lehovec Jan, Lepš Jakub, Lesáková Martina, Liška David, Macek Jaroslav, Mačugová Dagmar, Mach Pavel, Máchová Šárka, Machovcová Kateřina, Machovská Ilona, Machovská Věra, Malý Vítězslav, Mareček Jaroslav, Mareš František, Marešová Jaroslava, Martincová Pavlína, Martinovský Petr, Matýs Jiří, Miholová Kateřina, Michalíček Josef, Mlčochová Magdalena, Mohyla Filip, Moldan Bedřich, Mostecká Petra, Možný František, Nábelková Jana, Němcová Daniela, Nováková Ivana, Opletal Zdeněk, Orel Miroslav, Ujezdská Dana, Pakosta Jaroslav, Parduba Zbyněk, Patrice Marek, Pazderka Tomáš, PEHA project s. r. o., Pelcáková Daniela, Perfect Crowd s. r. o., Petercová Veronika, Petrboková Dana, Pikousová Olga, Pilař Jakub, Plachý Jaromír, Pod křídly, s. r. o., PORTA s. r. o., Posker Petr, Pospíšil Milan, Procházková Yvona, PROTOS spol. s r. o., Ptáček Číhalová Monika, Pudláková Lucie, QS Quality Solution s. r. o., Rajm Libor, Raška Zdeněk Robin, Rolcová Hana, Rolenc Roman, Rubáš Dominik, Růžička Jan, Seňko Ladislav, Schillerová Hana, Sikora Martin, Skládanka Josef, Skrbková Hana, Slabý Aleš, Slepíčka Martin, Smolík Jaroslav, Staněk Petr, Stejskalová Eva, Stride XL s. r. o., Strycharzová Jenny, Suchá Jana, Suchá Zdeňka, Svobodová Leona, Sýkorová Jana, Šimek Zdeněk, Šířová Markéta, Škarka Josef, Šlechta Josef, Štach Michal, Štěpánová Radka, Šulc Radek, Šváblová Hana, Švancara Roman, Švejdová Anna, Trpáková Jana, Uloz.to cloud a.s., Vacková Eva, Vakuum Servis s. r. o., Valentová Dana, Valoušek Michael, Vašíček Martin, Veselý Martin, VIA Consult a.s., Vilím Jiří, Vitásek Karel, Vrbová Monika, Vrzalová Lívia, Vyhnálek Jaroslav, Zábojník Miloslav, Zahradová Marta, Základní škola Štěnovice, Zamenová Milada, Židek Libor.

V roce 2020 s námi perfektně spolupracovali

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	Alena Hájková
David Bárta	Pavčina Hájková
Václav Bartuška	Petr Hlavička
Markéta Bayerová	Martin Hromádko (Univerzita Hradec Králové)
Jaromír Bláha (Hnutí Duha)	Luděk Hrnčíř
Anna Bláhová	Lucie Hružová
Marta Bryndová	Intersign, s. r. o.
Pavel Bureš (Národní památkový ústav)	JUTA, a. s.
Zdeněk Buzek (Tradiční odrůdy)	Hana Kišelová
CERVA GROUP, a. s.	Tomáš Klíma
Jiří Císař	Miroslav Kolc
Barbora Čepelová	Petr Kolínský (Sdružení pro Vltavu)
Česká rada dětí a mládeže	Jindřich Košner
Milan Damohorský	Dominika Kovařiková
Domov Sue Ryder	Antonín Krása (AOPK ČR)
DB SCHENKER	Michal Krátký
DPD	Jiří Kruml (MZe)
Jiří Dousek	Zuzana Kučerová (NET4GAS)
Ekolist	Markéta Laštuvková
Fórum dárců	Jaromír Maštera
David Fuka (MŽP)	Dita Misterková
Jan Grünwald	

Muzeum Českého krasu Beroun
časopis Naše příroda
Nikola Nikolai
Miroslav Novotný
Pavel Pešout (AOPK ČR)
Jana Prchalová
Protisk České Budějovice
Pytlík, a. s.
Bohumil Reš
Jiří Rom (Magistrát hl. m. Prahy)
Tomáš Růžička
Roman Seidler
SCHENKER spol. s r. o.
Petra Schnitzerová
Jaroslav Síbrt
Petra Slabá (LČR)
Patrik Sláma
Dagmar Steklá (Městský soud v Praze)
Petr Stloukal (MŽP)
Jiří Stonawski (LČR)
Jana Svobodová (LČR)

Linda Stuchlíková (MŽP)
Petr Svoboda
Jaroslav Šebek (ASZ)
Jan Šíma (MŽP)
Jana Štěpánová, RedGreenBlue
Tereza Štočková
TIGIS, s. r. o.
TIS – nezávislé sdružení přátel přírody
Truhlářství Štička
Lenka Tomášková (AOPK ČR)
Jitka Uhlíková (AOPK ČR)
Jiří Vait (Povodí Vltavy)
Jan Viktora
Gabriela Vraj (Region Pošembeří o. p. s.)
Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnář-
ský Holovousy
Zahradnická fakulta Mendelovy univer-
zity v Brně
Dagmar Zieglerová
Gabriela Zvonková (CNN Prima News)

Všem výše uvedeným osobám a institucím **děkujeme.**

Hospodaření ČSOP v roce 2020

Rozvaha k 31. 12. 2020 (v celých tisících Kč)

AKTIVA	1. 1. 2020	31. 12. 2020
A. Dlouhodobý majetek celkem	40 149	41 302
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	275	323
software	73	323
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	202	0
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	51 800	53 843
pozemky	26 456	29 113
stavby	20 968	20 325
Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	2 712	2 712
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 664	1 693
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-11 926	-12 864
oprávky k softwaru	-73	-136
oprávky ke stavbám	-7 905	-8 595
oprávky k samostatným hm. movitým věcem a souborům hmot. movitých věcí	-2 284	-2 449
oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-1 664	-1 684
B. Krátkodobý majetek celkem	13 795	17 695
II. Pohledávky celkem	3 504	5 016
odběratelé	56	965
poskytnuté provozní zálohy	18	71
ostatní pohledávky	5	87
daň z přidané hodnoty	131	0
jiné pohledávky	1 345	1 735
dohadné účty aktivní	1 949	2 158
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	10 199	12 263
pokladna	107	15
účty v bankách	10 092	12 248
ostatní cenné papíry		
IV. Jiná aktiva celkem	92	416
náklady příštích období	79	66
příjmy příštích období	13	350
AKTIVA CELKEM	53 944	58 997

PASIVA

A. Vlastní zdroje celkem	44 222	47 667
I. Jmění celkem	44 489	46 834
vlastní jmění	44 285	45 615
fondy	204	1 219
II. Výsledek hospodaření celkem	-267	833
účet výsledku hospodaření	0	1 100
Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	964	0
nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	-1 231	-267
B. Cizí zdroje celkem	9 722	11 330
III. Krátkodobé závazky celkem	8 694	10 204
dodavatelé	151	335
přijaté zálohy	4 189	5 275
ostatní závazky	0	129
zaměstnanci	367	359
závazky k institucím s.z. a veřejného zdr. poj.	207	200
ostatní přímé daně	57	57
daň z přidané hodnoty	0	103
jiné závazky	3 690	3 713
Dohadné účty pasivní	33	33
IV. Jiná pasiva celkem	1 028	1 126
výdaje příštích období	62	22
výnosy příštích období	966	1 104
PASIVA CELKEM	53 944	58 997

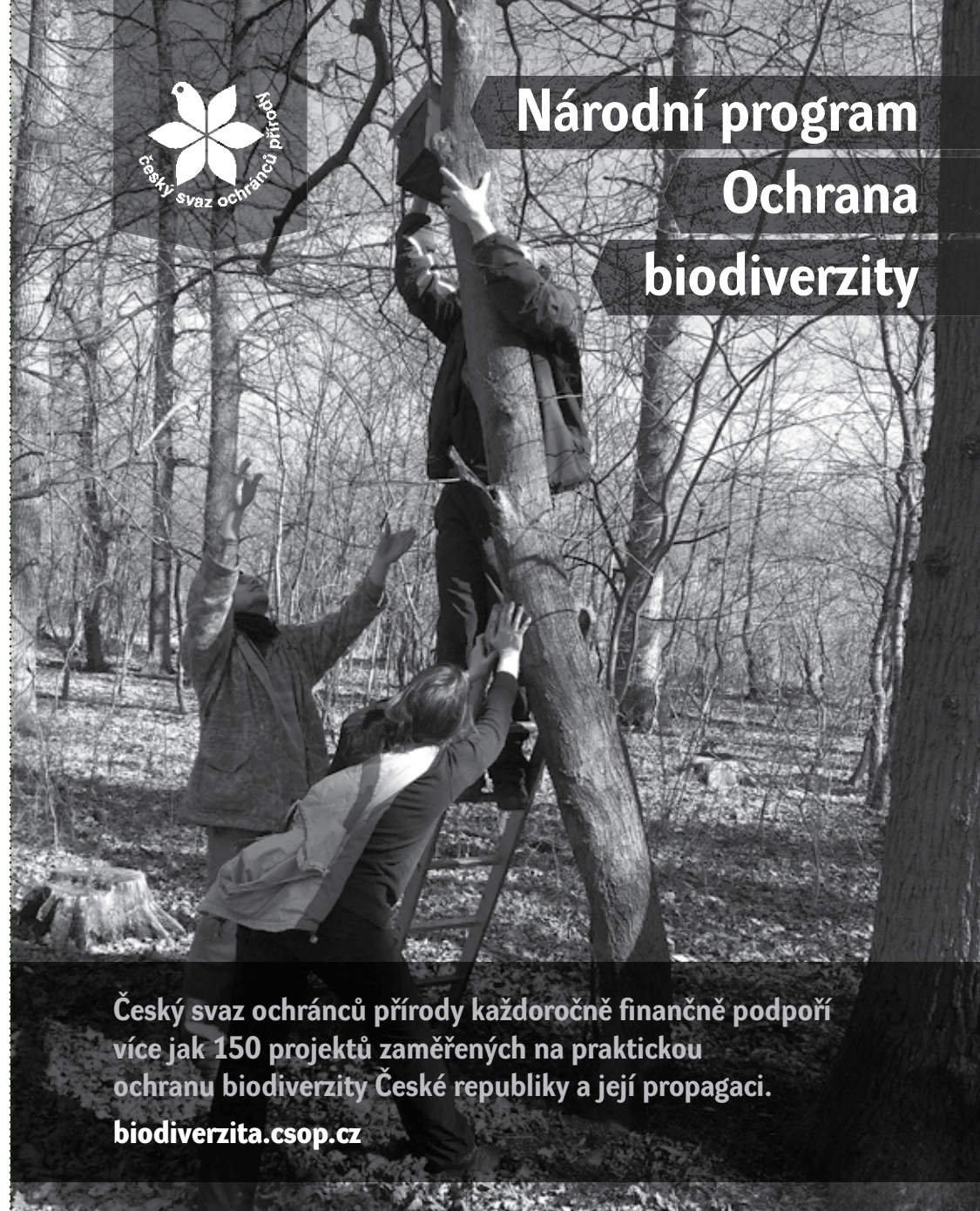

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY KE DNI 31. 12. 2020

položka	2020		
A. Náklady	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celkem
I. Spotřebované nákupy celkem	2 433	3 922	6 355
spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	1 149	91	1 240
II. Služby celkem	31	65	96
opravy a udržování	71	102	173
cestovné	44	0	44
náklady na reprezentaci	1 138	3 664	4 802
ostatní služby	5 468	840	6 308
III. Osobní náklady celkem	4 342	650	4 992
mzdové náklady	1 126	190	1 316
zákonné sociální pojištění			
zákonné sociální náklady	71	1	72
IV. Daně a poplatky celkem	71	1	72
daně a poplatky	21 647	19	21 666
V. Ostatní náklady celkem	20	0	20
odpis nedobytné pohledávky	1	0	1
kursové ztráty	21 626	19	21 645
jiné ostatní náklady	1 880	204	2 084
VI. Odpisy, prod. majetek a tvorba rezerv... celkem	796	143	939
odpisy dlouhodobého majetku	1 084	0	1 084
prodané cenné papíry a podíly	0	61	61
prodaný materiál	28	0	28
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	28	0	28
poskytnuté členské příspěvky	31 527	4 986	36 513
Náklady celkem	31 094	3 875	34 969

B. Výnosy	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celkem
I. Provozní dotace celkem	27 183	0	27 183
provozní dotace	27 183	0	27 183
II. Přijaté příspěvky celkem	3 364	0	3 364
přijaté příspěvky zúčtované mezi org. složkami	18	0	18
přijaté příspěvky (dary)	2 101	0	2 101
přijaté členské příspěvky	1 245	0	1 245
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	668	4 924	5 592
IV. Ostatní výnosy celkem	500	1	501
platby za odepsané pohledávky	5	0	5
výnosové úroky	0	1	1
zúčtování fondů	488	0	488
Jiné ostatní výnosy	7	0	7
V. Tržby z prodeje majetku celkem	912	61	973
tržby z prodeje dlouhodob. hmot. a nehm. majetku	912	0	912
tržby z prodeje materiálu	0	61	61
Výnosy celkem	32 627	4 986	37 613
Výsledek hospodaření před zdaněním	1 100	0	1 100
Výsledek hospodaření po zdanění	1 100	0	1 100

Národní program Ochrana biodiverzity

Český svaz ochránců přírody každoročně finančně podpoří více jak 150 projektů zaměřených na praktickou ochranu biodiverzity České republiky a její propagaci.
biodiverzita.csop.cz

Generální partner
programu
Ochrana biodiverzity

Generální partner
Českého svazu
ochránců přírody

Summary Zusammenfassung

SUMMARY

Czech Union for Nature Conservation (ČSOP) is the largest environmental non-governmental organization in the Czech Republic. Since its establishment in 1979, ČSOP has brought together people interested in nature conservation and environmental issues as well as cultural heritage preservation. In the year 2020 the union included 312 registered local chapters throughout the territory of the country and totally 6737 members.

Preservation and restoration of biodiversity, management of rare biotopes and conservation of threatened plant and animal species are all part of the Union's mission. In the year 2020 ČSOP supported 168 of smaller projects on the biodiversity conservation implemented by local chapters of the Union and other civic associations.

In 1998 ČSOP's A Place for Nature program picked up a pre-1950 tradition and initiated a land trust movement in the Czech Republic. In 2020 the Land Trust Council granted accreditation to 65 land trusts, which employ long-term property rights (ownership, long-term lease or legal burden) for the aims of natural and cultural heritage conservation.

ČSOP has been running a National Network of Handicapped Wildlife Stations, covering virtually the entire territory of the Czech Republic since 1998. The National Network of Rescue Centers program coordinates the activity of 35 centers providing care to injured or otherwise handicapped wild animals found by the general public. Stations took in 27 642 animals in the year 2020. 50 % of the accepted animals were released back into the wild.

ČSOP raises the environmental awareness of the public mainly through its 35 environmental centers. Next to other activities, these "eco-centers" run environmental awareness campaigns, organize lectures, discussion meetings, provide up-to-date information on the environment, hands-on conservation work for volunteers and educational programs for schools.

Systematic work with children and young people is an integral part of the CSOP activity. Most of the children and members below 18 years in ČSOP are involved in 64 Young Environmentalist groups with year-round extracurricular activities, including weekly meetings, weekend outings and summer camps.

ČSOP publishes a variety of printed materials, such as informational brochures, educational leaflets or specialized handbooks in ČSOP's methodological series. The membership magazine Beauty of Our Homeland comes out twice a year. Many publications and materials are published also by various local chapters of the Union.

In 2020 ČSOP continued to be a member organization of IUCN and UNEP National Committee for the Czech Republic. ČSOP as a whole, as well as many of its local chapters cooperate with various conservation-oriented organizations in other countries.

The income managed by the Central Executive Council of ČSOP (ÚVR ČSOP) in the year 2020 totaled 37,6 million Czech crowns; its expenditure totaled 36,5 million Czech crowns. ČSOP's Association of Young Environmentalists (SMOP ČSOP) which is in charge of the activities for children and youth, and ČSOP's local chapters (ZO ČSOP) have separate budgets.

ZUSAMMENFASSUNG

Der tschechische Bund für Naturschutz (ČSOP) ist eine Bürgervereinigung deren Mitglieder das Interesse verbindet, für die Umwelt und den Naturschutz aktiv zu werden. ČSOP wurde 1979 eingerichtet. Im Jahr 2020 hat ČSOP 312 Grundorganisationen im Rahmen der Tschechischen Republik vereinigt. 6737 Mitglieder einschließlich Kinder wurden in ČSOP registriert.

Die Erhaltung und Wiederherstellung der Biodiversität, die Sorge für wertvolle Biotope oder Unterstützung bedrohter Pflanzen- und Tierarten, sind die besondere Anliegen des Verbandes. Im Jahr 2020 wurden 168 Projekten der Grundorganisationen und anderer Bürgervereinigungen vom ČSOP im Rahmen des Programmes Schutz der Artenvielfalt unterstützt.

Das Ziel des Programms Raum für Natur ist der Schutz wertvoller Standorte und Bauwerke. ČSOP strebt es an, langfristige Rechte an solchen Orten und Bauwerken zu erwerben. Diese Tätigkeit ermöglicht es ČSOP mittels örtlicher Grundstücksvereine diese Orte und Bauwerke besser zu pflegen. Bei der Ausführung arbeitet ČSOP mit verschiedenen anderen Organisationen zusammen. Im Jahr 2020 wurden 65 Grundstücksvereine von ČSOP akkreditiert.

Im Rahmen des Programms Nationales Netzwerk der Rettungsstationen koordiniert ČSOP 35 Stationen, die für verletzte und behinderte Tiere sorgen, um sie auf die Rückkehr in die Natur vorzubereiten. Das Netzwerk deckt die ganze Tschechische Republik ab. 27 642 Tiere sind im Jahr 2020 in die Rettungsstationen gelangten. Es ist zu ČSOP gelungen, mehr als die Hälfte der geretteten Tiere wieder auszuwildern.

Mit Hilfe der Umwelterziehung, Bildung und Umweltaufklärung strebt ČSOP danach, die Inhalte seiner Arbeit und auch die Informationen über den Umweltzustand der Öffentlichkeit nahe zu bringen. Die Haupttätigkeiten der 37 Ökozentren des ČSOP bestehen aus der Mitarbeit an Schulen, der Durchführung von Veranstaltungen für die Öffentlichkeit und der Veranstaltung von Wettbewerben, Exkursionen und Feldbeobachtungen.

Eine systematische Arbeit mit Kindern und Jugendlichen ist ein Bestandteil der Vereintätigkeit. ČSOP hat derzeit Mitglieder (bis 18 Jahren) in 64 Gruppen der Jungen Naturschützer. In diesen Gruppen finden ganzjährig regelmäßige Zusammenkünfte und Wochenendveranstaltungen sowie Ferienlager statt. Sie widmen sich einem breiten Tätigkeitsspektrum. Manche Gruppen sind eher fachlich ausgerichtet, bei anderen steht der Aufenthalt in der Natur im Mittelpunkt.

ČSOP gibt viele verschiedene Publikationen wie Infobroschüren, Aufklärungsflugblätter und Fachliteratur im Rahmen der Verfahrensreihe des ČSOP heraus. Das Mitgliedermagazin Schönheit unserer Heimat erscheint halbjährlich. Auch die Ortsgruppen geben zahlreiche Publikationen heraus.

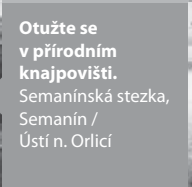

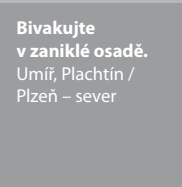

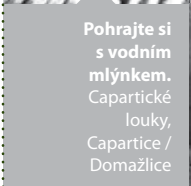

ČSOP ist ein Mitglied der IUCN und ein Gründungsmitglied des Tschechischen National Komitees des UNEPs.

Die Einkünfte des Zentralen Exekutivrates von ČSOP für das Jahr 2020 betragen 37,6 Million Tschechische Kronen, die Ausgaben betragen 36,5 Million Tschechische Kronen. Der Verband der Jungen Naturschützer von ČSOP, der die Aktivitäten für Kinder und die Jugendliche koordiniert, und die Grundorganisationen von ČSOP haben ein unterschiedliches Budget.

Pojďte s námi do přírody! Otevřeli jsme pro vás již stovku cenných lokalit.

Blíž přírodě

 <p>Objevte studánku, kde žijí mločí skvrnití. Mločí studánka, Myslík / Frýdek-Místek</p>	 <p>Porovnejte si délku skoku s blechou nebo jelenem. Zásmucká Bažantnice Zásmuky / Kolín</p>	 <p>Otužte se v přírodním knajpovišti. Semanínská stezka, Semanín / Ústí n. Orlicí</p>	 <p>Poučte se o jediné lokalitě kriticky ohrožené byliny kandík psí zub v ČR. Medník, Hradištko / Praha – západ</p>	 <p>Pozorujte až 160 druhů ptáků. Rezervace Štěpán, Děhylov / Ostrava</p>
 <p>Bivakujte v zaniklé osadě. Umří, Plachtín / Plzeň – sever</p>	 <p>Pohrajte si s vodním mlýnkem. Capartické louky, Capartice / Domažlice</p>	 <p>Učte se poznávat přírodu nejen očima. Les plný smyslů, Krásná Lípa / Děčín</p>		
 <p>Obejděte s námi celý Svět. Cesta kolem Světa, Třeboň</p>	 <p>Podívejte se na líhniště pro hady a ještěrky. Mokřadní louka Kolo, Slavkov / Uh. Hradiště</p>	<p>S Českým svazem ochránců přírody jsme v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě zpřístupnili veřejnosti již stovku přírodních cenných lokalit.</p>		

www.net4gas.cz

Přesvědčte se na www.blizpriode.cz
a vyrazte rovnou do přírody!

Výroční zpráva ČSOP 2020

Vydal: Český svaz ochránců přírody

tel.: 222 516 115

e-mail: info@csop.cz

web: www.csop.cz

foto: archiv ČSOP

grafická úprava: RedGreenBlue, Jana Štěpánová, 2021

ilustrace: © Vojtěch Jirásko, 2021

tisk: TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

ISBN 978-80-86770-67-3